

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
– доктора філософії – спеціальності 091 «Біологія»
III.1.3. «Наука про рослинність»

Компетентність оперувати одиницями рослинності, ідентифікувати їх у природних умовах та створювати класифікаційні схеми рослинності за різними фітоценотичними ознаками.

Здатність застосовувати на практиці методи синморфологічних досліджень рослинних угруповань, включаючи ідентифікацію раритетних угруповань, які підлягають охороні та занесені до Зеленої книги України; виявляти різні форми змін фітоценозів та прогнозувати напрямки і тенденції динаміки рослинності; складати різні за цільовим призначенням і принципами побудови геоботанічні карти рослинності різного масштабу на основі класичних та новітніх (ГІС технології) методів; використовувати сучасне програмне забезпечення для класифікації та ординації рослинності.

Знання теоретичних і практичних засад поділу рослинних угруповань на умовні однорідні типи (фітоценози) та встановлення їх субординації та синтаксономічної ієрархії; наукових принципів збереження ценотичної різноманітності для забезпечення спонтанного філоценогенезу; просторових закономірностей організації фітоценозу; підходів до виділення різних варіантів векторизованих змін рослинності для з'ясування їх тенденцій і напрямків; методології геоботанічного картографування; сучасного програмного забезпечення для класифікації та ординації рослинності.

Уміння закладати ділянки та проводити описи рослинних угруповань в природі; опрацьовувати отримані дані в камеральних умовах; виділяти фітоценози і співставляти їх між собою та з уже відомими; з'ясувати просторові закономірності розташування особин і популяцій; будувати еколого-ценотичні профілі; встановлювати та інтерпретувати сигма-синтаксони; створювати геоботанічні карти рослинності різного масштабу; володіти сучасним програмним забезпеченням для оброблення баз даних геоботанічних описів.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
I ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен/ залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабора- торні	Практ./ семін.	Самост. робота
III.1.3.	Наука про рослинність	Екзамен	12	-	12	20

Тема 1. Міждисциплінарний комплекс науки про рослинність . Структура. (2 год.).

Тема 2. Методологія сучасної науки про рослинність. Концепція континуума . (2 год.).

Тема 3. Видовий рівень вивчення рослинності. (2 год.).

Тема 4. Фітоценотичний рівень вивчення рослинності. (2 год.).

Тема 5. Синморфологія рослинних угруповань. (2 год.).

Тема 6. Класифікація рослинності. Еколого-флористична класифікація. (2 год.).

2-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен/ залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабора- торні	Практ./ семін.	Самост. робота
III.1.3.	Наука про рослинність	Екзамен	8	-	8	30

Тема 7. Динаміка рослинності. (2 год.).

- Тема 8. Інфраценотичний рівень вивчення рослинності . Ценофлори. (2 год.).
Тема 9. Історія і сучасний стан наукових традицій науки про рослинність. (2 год.).
Тема 10. Созологічні аспекти науки про рослинність. (2 год.).

Література:

- Александрова В.Д. Классификация растительности. Обзор принципов классификации и классификационных систем в разных геоботанических школах. Л.: Наука, 1969.–275 с.
- Абдулоєва О.С., Соломаха В.А. Фітоценологія. – К.: Фітосоціоцентр, 2011.–450 с.
- Біотопи степової зони України / Ред. академік НАН України Я.П. Дідух) .– К.: – Чернівці: ДрукАРТ, 2020.– 392 с.
- Вальтер Г. Общая геоботаника. Пер. с нем. М.: Мир, 1982.–261 с.
- Василевич В.И. Очерки теоретической фитоценологии. Л.: Наука, 1983.– 248 с.
- Дідух Я.П. Основи біоіндикації, К.: Наук. думка, 2012. – 343 с.
- Зелена книга України /під ред.. Я.П.Дідуха–К.: Альтерпрес,2009. – 448 с.
- Миркин Б.М., Наумова Л.Г. Наука о растительности.Уфа.: "Гилем", 1998. –413 с.
- Національний каталог біотопів України. Ред. А А. Куземко, Я.П. Дідух, В.А. Онищенко, Я. Шеффер. К.: ФОП Клименко Ю.Я. 2018. – 442с.
- Продромус рослинності України /під ред.. Д.В.Дубини, Т.П.Дзюби. К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України,2019.–782 с.
- Трасс Х.Х. Геоботаника: история и современные тенденции развития. Л.: Наука, 1976.– 257 с.
- Moravec J. a kolektiv. Fitocoenologia.Praha:Academia.1994.–403 p. Braun-Blanquet J. Pflanzencociologie.–Wien–New York.1964.–865 p.
- Van der Maarel, E., Franklin, J. (Ed.) Vegetation Ecology. 2nd edition. Wiley-Blackwell, 2013.– 572 p.
- Mucina, L., Bültman, H., Dierssen, K., Theurillat, J.-P., Dengler, J., Čarni, A., Šumberová, K., Raus, T., Di Pietro, R., Gavilán Garcia, R., Chytrý, M., Iakushenko, D., Schaminée, J. H. J., Bergmeier, E., Santos Guerra, A., Daniëls, F. J. A., Ermakov, N., Valachovič, M., Pigantti, S., Rodwell, J. S., Pallas, J., Capelo, J., Weber, H. E., Lysenko, T., Solomeshch, A., Dimopoulos, P., Aguiar, C., Freitag, H., Hennekens, S. M., & Tichý, L. Vegetation of Europe: hierarchical floristic classification system of vascular plant, bryophyte, lichen, and algal communities. Applied Vegetation Science, 19(1). 2016. –264p.

Програму підготував
доктор біол. наук, професор
Д.В. Дубина